

مجله پژوهش‌های حسابداری مالی
سال دوم، شماره چهارم، شماره پیاپی (۶)، زمستان ۱۳۸۹
تاریخ وصول: ۱۳۸۸/۹/۱۷
تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۷/۱۱
صص ۴۵-۶۶

مقایسه محتوای اطلاعاتی و سودمندی صورت سود و زیان میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه در بورس اوراق بهادار تهران

دکتر محمد عرب‌مازار یزدی* و مظفر جمالیان پور**

* دانشیار حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی تهران

** دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه شیراز

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی محتوای اطلاعاتی صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای با توجه به اهداف مندرج در استاندارد شماره ۲۲ است. به این منظور، گزارش‌های مالی میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه، ۳۱۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷ مطالعه گردید. به منظور بررسی محتوای اطلاعاتی این صورت‌ها، از توان پیش‌بینی کنندگی آن‌ها برای پیش‌بینی بازده سهام، توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی استفاده شد. نتایج بیان کرد که هر سه صورت مورد مطالعه دارای محتوای اطلاعاتی مطلوبی هستند و می‌توان با استفاده از اطلاعات مندرج در آن‌ها به مدل‌های مناسبی برای پیش‌بینی دست یافت. البته، نتایج نشان داد که محتوای اطلاعاتی این صورت‌ها برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آبی در بالاترین سطح پیش‌بینی کنندگی و برای پیش‌بینی نرخ بازده سهام در پایین‌ترین سطح قرار دارند. در نهایت نتایج بیان کرد که تقریباً همه اقلام و اعداد مندرج در این صورت‌ها، دارای محتوای افزاینده اطلاعاتی هستند؛ به گونه‌ای که با استفاده از این اعداد و ارقام می‌توان به مدل‌های قابل اتکایی از لحاظ آماری برای پیش‌بینی اهداف مورد نظر استفاده کنندگان

دست یافت. افزون بر آن، اعداد و ارقام مندرج در صورت نه ماهه در اکثر موارد دارای محتوای اطلاعاتی بالاتری بودند.

واژه‌های کلیدی: محتوای اطلاعاتی، گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای، استاندارد حسابداری شماره ۲۲، روش مبتنی بر پیش‌بینی.

۱- مقدمه و اهمیت موضوع

بازار سرمایه به عنوان یکی از مهمترین ارکان اقتصاد، می‌تواند با جمع‌آوری سرمایه‌های راکد جامعه، علاوه بر کاهش نقدینگی مازاد، باعث تغییر جهت مطلوب سرمایه به سوی واحدهای اقتصادی فعال بازار شود. آن‌طور که نتایج تحقیقات قبلی پیرامون بازار سرمایه نشان می‌دهد، بازار سرمایه زمینه رشد و رونق اقتصادی را فراهم می‌آورد [۲۳]. بنابراین، مشارکت بالای افراد جامعه در بازارهای سرمایه می‌تواند موجبات برخورداری از اقتصادی پویاتر را پدید آورد، به گونه‌ای که می‌توان مدعی شد رابطه مستقیم و با اهمیتی میان نقدینگی بازار سهام و تولید ناخالص ملی وجود دارد [۱۵]. بنابراین، ایجاد ساز و کارهایی به منظور افزایش جذابیت بازار سرمایه باید همواره از مهمترین دغدغه‌های مسئولان بازارهای سرمایه باشد.

یکی از راه‌حل‌های افزایش جذابیت بازار، ایجاد محیطی با شفافیت مالی بالاتر است. ارائه صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای که با هدف گزارشگری بهنگام‌تر اطلاعات انجام می‌شود، می‌تواند به شفافیت بیشتر بازار سرمایه منجر شده، از این طریق باعث تصمیم‌گیری مطلوب‌تر استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی، از جمله سرمایه‌گذاران شود. در واقع گزارشگری بهنگام‌تر سبب می‌شود از اطلاعات

خصوصی^۱ موجود کاسته و عدم تقارن اطلاعاتی^۲ میان سرمایه‌گذاران کمتر شود. با توجه به اینکه بهنگام بودن اطلاعات از خصوصیت‌های کیفی اطلاعات بوده، می‌توان میان کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری^۳ رابطه‌ای منطقی متصور شد، این نتیجه حاصل می‌شود که میان مکانیزم‌های گزارشگری و کارایی سرمایه‌گذاری ارتباط وجود دارد و وجود مکانیزم گزارشگری با کیفیت بالا به کاهش خطر اخلاقی^۴ و انتخاب نادرست^۵ منجر خواهد شد [۱۸].

سازمان بورس اوراق بهادار تهران دستورالعملی با عنوان "افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان" صادر کرده است که طبق ماده ۷ این دستورالعمل، انواع صورت‌ها و گزارش‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای که شرکت‌ها موظف به ارائه آن‌ها هستند، تعیین شده است. یکی از این گزارش‌ها، اطلاعات و صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه حسابرسی شده است که باید حداکثر تا ۳۰ روز پس از پایان مقطع سه ماهه ارائه شود^۶. استاندارد

1 Privative
2 Information Asymmetry
3 Efficient Investment
4 Moral Hazard
5 Adverse Selection

۶ بر طبق بند چهارم همین بخشنامه شرکت‌های غیر تلفیقی باید نسخه حسابرسی شده گزارش‌های مالی شش ماهه خود را تا ۶۰ روز پس پایان دوره شش ماهه ارائه کنند. به علاوه، شرکت‌های تلفیقی باید نسخه حسابرسی شده را حداکثر تا ۷۵ روز از پایان دوره شش

حسابداری شماره ۲۲ ایران، تهیه صورت‌های مالی میان دوره‌ای - چه به صورت فشرده و چه به صورت کامل - را در صورتی که بموقع و قابل اتکا باشد، مفید دانسته، بیان می‌دارد که این گزارش‌ها باید اطلاعات مفیدی را در رابطه با توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی واحد تجاری برای استفاده کنندگان ارائه کنند. در مقاله حاضر، با توجه به اهمیت گزارشگری مالی و افشای اطلاعات مناسب، به مقایسه محتوای اطلاعاتی^۱ صورت سود و زیان میان دوره‌ای مختلف (سه ماهه، شش ماهه و نه ماهه) برای تحقق اهداف مطرح شده در استاندارد شماره ۲۲ پرداخته شده است. بدین منظور از سود (زیان) ناخالص سالانه، سود (زیان) عملیاتی سالانه، سود (زیان) خالص سالانه به عنوان معیارهای توان کسب سود آتی و از خالص جریان وجه نقد عملیاتی، خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی و خالص جریان وجه نقد سالانه به عنوان شاخص‌های ایجاد جریان وجه نقد آتی و از اهرم مالی به عنوان نشانگر وضعیت مالی و در نهایت از نسبت‌های نقدینگی برای بررسی نقدینگی آتی استفاده شد.

۲- مبانی نظری پژوهش

۲-۱- محتوای اطلاعاتی

اطلاعات ارائه شده توسط گزارش‌های مالی، زمانی می‌تواند در تصمیم‌گیری‌ها مفید باشد که بنابر

گفته بیانیه مفهومی حسابداری مالی شماره یک، قابل اتکا و مربوط باشد. اطلاعاتی مربوط تلقی می‌شود که بتواند به استفاده کنندگان آن در اتخاذ تصمیمات آتی اقتصادی کمک کند [۲۶]. همان گونه که در بیانیه مفاهیم حسابداری مالی شماره ۴ آمده است، اطلاعات، زمانی مربوط خواهد بود که دارای ارزش بازخور برای اطلاعات گذشته باشد، بهنگام بوده و در نهایت، ارزش پیش‌بینی‌کنندگی رویدادهای آتی را داشته باشد. بنابراین، یکی از ویژگی‌های اطلاعات که می‌توان آن را به عنوان معیاری برای محتوای اطلاعاتی در نظر گرفت، قدرت پیش‌بینی‌کنندگی آن است. محتوای اطلاعاتی یک قلم حسابداری به معنای میزان مفید بودن آن قلم در فرآیند تصمیم‌گیری است. به طور کلی، محتوای اطلاعاتی به دو صورت؛ یعنی محتوای اطلاعاتی نسبی^۲ و محتوای افزایشده اطلاعاتی^۳ طبقه‌بندی می‌شود. منظور از محتوای اطلاعاتی نسبی - همان طور که از نام آن پیداست - مقایسه میان دو یا چند متغیر از نظر بار اطلاعاتی است و در صورت دوم، میزان اطلاعاتی که یک یا چند متغیر به اطلاعات موجود اضافه می‌کند، مد نظر است [۹]. در این پژوهش، از مفهوم محتوای اطلاعاتی نسبی استفاده می‌شود تا با توجه به قدرت پیش‌بینی‌کنندگی مدل‌های مختلف مورد مطالعه، محتوای اطلاعاتی صورت سود و زیان میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه مقایسه شود، و در نهایت، بهره‌گیری از مفهوم محتوای افزایشده اطلاعاتی، اقلام صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای بررسی می‌شود.

ماهه ارائه کنند. شایان ذکر است که دیگر صورت‌های مالی میان دوره‌ای نیازی به حسابرسی شدن ندارند.

1 Information Content

۲-۲- روش مبتنی بر پیش‌بینی برای بررسی

سودمندی اطلاعات

روش مبتنی بر پیش‌بینی، یکی از روش‌های متداول در انتخاب بهترین الگو از میان گزینه‌های ممکن است. بلکویی (۲۰۰۰)، روش مبتنی بر پیش‌بینی را نشأت گرفته از پدیده نیاز به حل مسائل پیچیده، می‌داند [۱۶]. در این روش از مفهوم "سودمندی در تصمیم‌گیری‌ها" استفاده می‌شود. از آنجا که سودمندی در تصمیم‌گیری‌ها به نوعی بر رویدادهای آتی دلالت دارد، هر روش یا رویکردی که بتواند رویدادهای آتی را بهتر توضیح دهد، از سودمندی بیشتری برای تصمیم‌گیری برخوردار خواهد بود. روش مزبور، یکی از معیارهای متکی بر کارهای تجربی است؛ بدین صورت که با توجه به نتایج تجربی و تاثیر رویدادها بر پیامدهای آتی، بهترین روش انتخاب می‌شود. به عقیده بیور و همکاران (۱۹۶۸)، روش اندازه‌گیری با بالاترین قدرت پیش‌بینی‌کنندگی در ارائه دلایل رویدادهای آتی را می‌توان به عنوان بهترین روش در مورد اهداف خاص در نظر گرفت [۱۴]. ایجیری و جایدیک (۱۹۶۶) قدرت پیش‌بینی را به عنوان عاملی مهم در فهم و درک علت استفاده از روش‌های مختلف حسابداری می‌دانند [۲۲]. آن‌طور که پیتون (۱۹۲۲) سال‌ها قبل بیان کرد، هر فرض، اصل یا روشی در حسابداری باید با توجه به توانایی آن در تأمین اهداف مورد نظر توجیه شود [۲۵]. یکی از روش‌های توجیه با توجه به هدف‌های خاص، بررسی قدرت پیش‌بینی‌کنندگی فرض، اصل یا روش حسابداری است.

۳- پیشینه پژوهش

اغلب مطالعات انجام شده در خصوص محتوای اطلاعاتی افزایشی در ارتباط با بررسی محتوای اطلاعاتی اعداد و ارقام تعهدی و نقدی ارائه شده توسط سیستم حسابداری است [۶، ۷، ۱۲، ۱۹، ۲۱، ۲۸ و ۲۹].

بال و همکاران (۱۹۷۹)، با استفاده از تئوری شنن و اندازه‌گیری میزان عدم قطعیت موجود در ساختار ترازنامه توانستند میان محتوای اطلاعاتی ترازنامه و تغییرات درآمد رابطه آماری مشاهده کنند [۱۳]. اویو (۱۹۸۴)، به بررسی محتوای افزایشی اطلاعات حسابداری غیر سود ارائه شده توسط شرکت‌ها پرداخت. وی به منظور مطالعه محتوای اطلاعات از توان آن‌ها در پیش‌بینی سود استفاده کرد. نتایج پژوهش وی نشان داد که محتوای اطلاعاتی افزایشی برای اطلاعات حسابداری وجود دارد و این اطلاعات توانایی پیش‌بینی مطلوب سود را داشتند [۲۴]. بلکویی (۱۹۹۴)، محتوای نسبی و محتوای افزایشی اطلاعاتی سود، جریان وجه نقد و ارزش افزوده اقتصادی را مورد مطالعه قرار داد. وی به این نتیجه رسید که ارزش افزوده اقتصادی دارای محتوای اطلاعاتی نسبی بیشتری نسبت به سود و خالص جریان نقدی عملیاتی است. علاوه بر این، نتایج پژوهش او نشان داد که محتوای اطلاعاتی نسبی سود از جریان وجه نقد عملیاتی بیشتر است. در نهایت، بلکویی به همین نتایج در خصوص محتوای اطلاعاتی افزایشی نیز رسید [۱۷]. بوتلر و همکاران (۲۰۰۷)، به بررسی تاثیر گزارشگری متناوب و میان‌دوره‌ای بر موضوع بموقع بودن سود پرداختند. آن‌ها با مطالعه

نزدیک به ۳۰ هزار مورد مشاهده، به این نتیجه رسیدند که تاثیر تفاوت زمانی سود در میان شرکت‌های دارای گزارشگری متناوب و دوره‌ای و سایر شرکت‌ها ناچیز است [۲۰]. وایرسما (۲۰۰۸)، به بررسی محتوای نسبی و افزایش اطلاعاتی معیارهای غیرمالی اندازه‌گیری عملکرد پرداخت. وی به این نتیجه رسید که معیارهای اندازه‌گیری عملکرد غیرمالی، محتوای اطلاعات نسبی بیشتری نسبت به معیارهای اندازه‌گیری عملکرد مالی دارند. بعلاوه، این معیارها توانایی افزودن اطلاعات جدیدی در کنار معیارهای مالی اندازه‌گیری عملکرد را دارند [۲۷].

نیری رضایی (۱۳۸۲)، تاثیر انتشار گزارش‌های مالی میان دوره‌ای بر قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران طی سنوات ۱۳۷۶ تا ۱۳۷۹ را بررسی نمود. وی به این نتیجه رسید که سود هر سهم مستخرجه از گزارش‌های میان دوره‌ای بر قیمت سهام اثرگذار است [۱۰]. چیت‌سازان (۱۳۸۲)، به بررسی کفایت محتوای اطلاعاتی گزارش‌های مالی میان دوره‌ای تهیه شده بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲۲ در جهت تاثیر بر تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان با استفاده از تحقیق پیمایشی و طراحی پرسش‌نامه پرداخت. وی به این نتیجه رسید که گزارش‌های مالی میان دوره‌ای بر تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان اثر می‌گذارد [۴].

لامنی (۱۳۸۲)، به بررسی میزان کفایت افشای اقلام افشا شده در گزارش‌های مالی میان دوره‌ای ارائه شده به بورس اوراق بهادار تهران و درجه اهمیت هریک از این اقلام از دیدگاه خریداران سهام پرداخت. وی با انجام این تحقیق پیمایشی اقدام به تعیین سازه‌های مهم گزارش‌های میان دوره‌ای از منظر خریداران سهام

کرد [۸]. اعتمادی و یارمحمدی (۱۳۸۲)، به بررسی عوامل مؤثر بر گزارشگری میان دوره‌ای بموقع در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. آن‌ها با مطالعه ۴۰ شرکت به این نتیجه رسیدند که اندازه شرکت، سودآوری شرکت، پیچیدگی عملکرد شرکت، عمر شرکت، ترکیب سهامداران و وجود سیستم بهای تمام شده بر بهنگام بودن اطلاعات میان دوره‌ای بی‌تاثیر بوده و تنها میزان معاملات سهام در دوره میان دوره‌ای رابطه مستقیم آماری با سرعت گزارشگری میان دوره‌ای داشته است [۱]. ثقفی و هاشمی (۱۳۸۳)، به بررسی تحلیلی رابطه بین جریان‌های نقدی عملیاتی و اقلام تعهدی برای ۷۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. آن‌ها در این پژوهش مدلی را برای پیش‌بینی جریان نقد عملیاتی ارائه نمودند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که جریان‌های نقدی عملیاتی با سود حسابداری و اجزای آن رابطه‌ای معنادار دارد [۳]. عرب‌مازار یزدی و همکاران (۱۳۸۵)، طی پژوهشی به بررسی محتوای اطلاعاتی جریان‌های نقدی و تعهدی در بازار سرمایه ایران پرداختند. در این پژوهش آن‌ها به بررسی محتوای افزایشی و نسبی اطلاعاتی جریان‌های نقدی و اقلام تعهدی برای ۴۰۰ سال شرکت طی سال‌های ۱۳۷۹ الی ۱۳۸۲ پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که محتوای افزایشی اطلاعاتی اقلام تعهدی نسبت به جریان‌های نقدی عملیاتی بیشتر است. به علاوه، بار اطلاعاتی افزایشی اقلام تعهدی اختیاری بیشتر از اقلام تعهدی غیراختیاری است [۷].

۴- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و گردآوری

داده‌ها

جامعه آماری این پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۱ لغایت ۱۳۸۷ است. به منظور حفظ جامعیت پژوهش از نمونه‌گیری آماری استفاده نشده است، لذا نمونه آماری پژوهش برابر با جامعه آماری و معادل ۳۱۸ واحد تجاری بود، که در مجموع ۳۸۷۷ مشاهده مورد آزمون قرار گرفت. برای جمع‌آوری داده‌های اولیه پژوهش و محاسبه متغیرهای پژوهش از نرم‌افزار تدبیرپرداز نسخه گزارش سهام ۲ استفاده شد.

۵- فرضیه‌ها، متغیرهای پژوهش و روش‌های آماری

۵-۱- فرضیه‌های پژوهش

در این پژوهش، پرسش‌های اصلی عبارتند از این که آیا صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای مفید است؟ آیا صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی است؟ کدام یک از صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای (۳، ۶ و ۹ ماهه) دارای محتوای اطلاعاتی بالاتری است؟ کدام اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی افزایشی است؟ به منظور پاسخ‌گویی به این پرسش‌ها، فرضیه‌های زیر طراحی شد:

۵-۱-۱- میان صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و بازده سهام، توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی واحد تجاری رابطه معنادار آماری وجود دارد.

۵-۱-۲- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان بازده سهام سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۳- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان سودآوری سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۴- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان ایجاد جریان‌های نقدی سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۵- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان شرایط مالی سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان نقدینگی سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۷- اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی افزایشی هستند.

۵-۲- متغیرهای پژوهش

متغیرهای مستقل این پژوهش اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه، شامل سود/زیان ناخالص، سود/زیان عملیاتی، سود/زیان قبل از مالیات و سود/زیان خالص برای دوره‌های زمانی ۳، ۶ و ۹ ماهه است. به منظور هم‌مقیاس کردن متغیرهای پژوهش، در خصوص بررسی توان پیش‌بینی شرایط مالی و نقدینگی این متغیرها بر مبلغ کل دارایی‌های واحد تجاری تقسیم شدند تا معیار بهتری برای اندازه‌گیری آماری لحاظ شود.

از سود/زیان ناخالص سالانه، سود/زیان عملیاتی سالانه، سود/زیان قبل از مالیات سالانه و سود/زیان

خالص سالانه به عنوان معیارهای توان سودآوری آتی استفاده شده است. به منظور بررسی توان ایجاد جریان نقدی از خالص جریان وجه نقد عملیاتی، خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی و خالص جریان وجه نقد سالانه استفاده شد. به منظور مطالعه شرایط مالی و نقدینگی سالانه، به ترتیب از اهرم مالی سالانه و نسبت خالص سرمایه در گردش به جمع دارایی‌ها استفاده شد.

۵-۳- روش‌های آماری

در این پژوهش همانند دیگر پژوهش‌های نزدیک به موضوع، از تحلیل رگرسیون خطی چندمتغیره به عنوان ابزار تحقیق استفاده شد [۲ و ۷]. تجزیه و تحلیل رگرسیونی چندمتغیره در حالت‌های مختلفی، نظیر: ورود تمام متغیرها^۱، گام به گام^۲، حذف پسر^۳ و حذف پیشرو^۴ قابل اجراست. به منظور بررسی محتوای نسبی اطلاعات صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای از تکنیک رگرسیون چندمتغیره ساده در حالت ورود تمامی متغیرها استفاده شد. در صورت وجود یک معادله رگرسیونی معنادار می‌توان به این نتیجه رسید که آن صورت سود و زیان میان دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی بوده و مفید است و از آماره F مدل ارائه شده که بیانگر معناداری مدل رگرسیونی است، به عنوان معیاری برای مقایسه محتوای اطلاعاتی صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای استفاده شده است. به منظور بررسی محتوای افزاینده اطلاعاتی اقلام صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای،

از تکنیک آماری رگرسیون چندمتغیره در حالت حذف پسر استفاده می‌شود. با توجه به خروجی مدل نهایی آن متغیرهایی که در آخرین مدل وجود دارند، متغیرهای دارای محتوای اطلاعاتی افزاینده هستند، زیرا حذف نشدن آن‌ها در مدل نهایی پیش‌بینی‌کننده، نشان‌دهنده مؤثر بودن این متغیرها در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان است.

۶- یافته‌های پژوهش

آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش در نگاره شماره ۲ ارائه شده است. همان‌طور که نگاره شماره ۲ نشان می‌دهد، انحراف معیار اقلام صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای با افزایش مدت دوره دارای روندی صعودی است. این موضوع می‌تواند نشأت گرفته از گسترش فعالیت‌ها در دوره‌های مختلف باشد. انحراف معیار جریان وجوه نقد عملیاتی (۱۷.۱۹۴)، به میزان قابل ملاحظه‌ای از انحراف معیار اجزای صورت سود و زیان میان دوره‌ای بیشتر است. علت این موضوع را منعطف‌تر بودن اقلام سود و زیان نسبت به جریان وجوه نقد می‌دانند [۷]. به علاوه، کشیدگی و چولگی متغیرهای سالانه از متغیرهای مربوط به صورت‌های مالی میان دوره‌ای به مراتب بیشتر است و علت اصلی این موضوع را شاید بتوان گستردگی فعالیت‌های حسابداری و مالی در فصل پایانی سال مالی نسبت به دیگر فصول سال مالی دانست.

- 1 Enter
- 2 Stepwise
- 3 Backward Elimination
- 4 Forward Elimination

۱-۶- میان صورت سود و زیان میان دوره‌ای و توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی واحد تجاری رابطه معنادار آماری وجود دارد.

به منظور بررسی وجود رابطه آماری میان اقسام صورت سود و زیان میان دوره‌ای با بازده سهام، توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد که نتایج مربوط به آن در نگاره شماره ۳ آمده است.

نگاره (۳): ضریب همبستگی میان متغیرها

ضریب همبستگی اسپیرمن		RET	WC	DEPT	GROS S12	EBT 12	OI 12	NET 12	OCF 12	BFCF 12	CF 12
صورت سه ماهه	GI3	-۰.۲۳۶	۰.۱۵۰	۰.۱۶۵	۰.۸۵۵	۰.۸۰۰	۰.۸۲۶	۰.۷۹۵	۰.۵۷۸	-۰.۱۸۲	۰.۱۴۷
	OI3	-۰.۳۱۱	۰.۱۴۷	۰.۱۳۲	۰.۸۳۴	۰.۸۱۲	۰.۸۳۱	۰.۸۰۶	۰.۵۷۶	-۰.۱۷۵	۰.۱۳۶
	EBT3	-۰.۴۳۲	۰.۲۱۴	۰.۱۶۸	۰.۸۳۸	۰.۸۷۰	۰.۸۴۹	۰.۸۶۶	۰.۶۱۰	-۰.۱۳۶	۰.۱۳۳
	NET3	-۰.۴۴۷	۰.۲۱۰	۰.۱۶۹	۰.۸۳۴	۰.۸۶۹	۰.۸۴۶	۰.۸۶۶	۰.۶۰۸	-۰.۱۳۶	۰.۱۳۲
صورت شش ماهه	GI6	-۰.۲۶۰	۰.۱۹۲	۰.۲۲۱	۰.۹۰۵	۰.۸۴۶	۰.۸۷۸	۰.۸۴۱	۰.۶۰۲	-۰.۱۷۳	۰.۱۴۰
	OI6	-۰.۳۲۷	۰.۱۸۰	۰.۲۰۹	۰.۸۸۰	۰.۸۵۶	۰.۸۸۳	۰.۸۵۰	۰.۶۰۱	-۰.۱۶۴	۰.۱۳۵
	EBT6	-۰.۴۲۸	۰.۲۲۲	۰.۲۴۰	۰.۸۶۶	۰.۹۰۹	۰.۸۷۵	۰.۹۰۵	۰.۶۱۵	-۰.۱۳۳	۰.۱۳۲
	NET6	-۰.۴۳۷	۰.۲۱۲	۰.۲۳۸	۰.۸۶۲	۰.۹۰۹	۰.۸۷۲	۰.۹۰۶	۰.۶۱۱	-۰.۱۳۷	۰.۱۲۷
صورت نه ماهه	GI9	-۰.۲۲۶	۰.۱۸۵	۰.۲۳۰	۰.۹۰۳	۰.۸۴۶	۰.۸۸۱	۰.۸۴۰	۰.۶۱۳	-۰.۱۶۶	۰.۱۵۸
	OI9	-۰.۲۹۸	۰.۱۷۹	۰.۲۱۹	۰.۸۸۳	۰.۸۶۲	۰.۸۸۸	۰.۸۵۵	۰.۶۱۳	-۰.۱۵۹	۰.۱۵۳
	EBT9	-۰.۴۱۰	۰.۲۲۷	۰.۲۵۹	۰.۸۷۲	۰.۹۲۳	۰.۸۸۸	۰.۹۱۸	۰.۶۳۴	-۰.۱۲۷	۰.۱۶۲
	NET9	-۰.۴۲۶	۰.۲۲۳	۰.۲۶۱	۰.۸۶۹	۰.۹۲۳	۰.۸۸۵	۰.۹۲۰	۰.۶۳۰	-۰.۱۳۰	۰.۱۶۱
P-Value کلیه ضرایب همبستگی کمتر از ۰.۰۱ بود.											

نتایج مندرج در نگاره شماره ۳ نشان داد که اقسام صورت سود و زیان میان دوره‌ای با بازدهی سالانه سهام، توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی سالانه رابطه معنادار آماری وجود دارد. این رابطه آماری با بازدهی سالانه سهم و خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی معکوس بوده، در سایر موارد رابطه‌ای مثبت مشاهده شد. افزون بر این، اقسام صورت سود و زیان

میان دوره‌ای با متغیرهای مربوط به توان کسب سود سالانه با میانگین‌های بالاتر از ۸۶ درصد، بیشترین ضرایب همبستگی را به خود اختصاص دادند. پس از این متغیرها، خالص جریان وجه نقد عملیاتی، بازدهی سالانه سهام، اهرم مالی و نسبت نقدینگی به ترتیب با میانگین ۶۰/۷، ۳۵/۳-، ۲۰/۹ و ۱۹/۵ درصد دارای بیشترین ضرایب همبستگی با اقسام صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای بودند. بنابراین، فرضیه اصلی اول

را در سطح ۹۵ درصد نمی توان رد کرد. رابطه میان جریان نقدی عملیاتی و تمامی اجزای صورت سود و زیان میان دوره‌ای، رابطه مستقیمی است که نتایج همانند تحقیقات دیگر بود [۵ و ۷]. به علاوه، میان بازدهی سالانه سهم و اجزای صورت سود و زیان میان دوره‌ای رابطه معکوس مشاهده شد که این نتیجه نیز همانند نتایج پژوهش‌های دیگر بود [۵ و ۷]. شاید علت اصلی این موضوع را بتوان عدم کارایی مطلوب بازار سرمایه دانست. نتایج همچنین نشان داد که میان اجزای صورت سود و زیان میان دوره‌ای و اجزای صورت سود و زیان سالانه رابطه‌ای مستقیم وجود دارد، به علت اینکه صورت سود و زیان سالانه نتیجه نهایی عملکرد است که بخشی از آن در مقاطع مختلف زمانی توسط صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای بیان شده است. وجود چنین رابطه‌ای منطقی به نظر می‌رسد. در نهایت، میان اهرم مالی و نسبت خالص سرمایه در گردش به جمع دارایی‌ها رابطه مستقیم آماری معنادار مشاهده شد؛ بدین معنی که شرکت‌های با سودآوری میان دوره‌ای بالاتر، علاوه بر فزونی استفاده از بدهی در ساختار سرمایه خود دارای نقدینگی بالاتری نیز هستند.

۶-۲- با استفاده از ارقام مندرج در صورت سود و زیان میان دوره‌ای می‌توان بازده سهام سالانه را پیش‌بینی کرد.

در این بخش به بررسی محتوای نسبی اطلاعات صورت سود و زیان میان دوره‌ای با استفاده از توانایی پیش‌بینی بازده سالانه سهام پرداخته شد. همان گونه که در بخش روش‌های آماری پژوهش ذکر شد، به منظور بررسی وجود محتوای اطلاعاتی از آماره F

استفاده می‌شود. با توجه به نگاره شماره ۴ و نتایج مندرج به آن، می‌توان به این نتیجه رسید که صورت سود و زیان میان دوره‌ای نه ماهه دارای بیشترین محتوای اطلاعاتی نسبت به سایر صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای است. به علاوه، نتایج آزمون آماری در این بخش بیان کرد که از میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای سود/زیان قبل از مالیات دارای محتوای اطلاعاتی نسبی نیست، چرا که در ضریب آن با توجه به آماره t ، هر سه صورت مالی از لحاظ آماری معنادار نیست. سود/زیان ناخالص و سود/زیان خالص در تمامی مدل‌های رگرسیونی ارائه شده دارای ضریب مثبت بودند، این در حالی است که ضرایب مربوط به سود/زیان عملیاتی و سود/زیان قبل از مالیات در مدل‌های رگرسیونی منفی بود.

۶-۳- با استفاده از ارقام مندرج در صورت سود و زیان میان دوره‌ای می‌توان سودآوری سالانه را پیش‌بینی کرد.

منظور از سودآوری سالانه در این پژوهش، ارقام مندرج در صورت سود و زیان سالانه شرکت است. که در این قسمت از پژوهش، با استفاده از سود/زیان ناخالص سالانه، سود/زیان عملیاتی سالانه، سود/زیان قبل از مالیات سالانه و سود/زیان خالص سالانه اقدام به بررسی محتوای نسبی اطلاعات مندرج در صورت‌های میان دوره‌ای شد. نتایج مربوط به آن در نگاره‌های ۵ تا ۸ آورده شده است. نتایج مربوط به محتوای نسبی اطلاعات مندرج در صورت‌های میان دوره‌ای برای پیش‌بینی سود ناخالص در نگاره شماره ۵ آمده است.

نگاره (۴): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و بازده سالانه سهام

بازدهی	عامل	ضریب رگرسیون	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W**	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۵.۶۳۷	۲.۰۵۸	۰.۰۴۰	۷.۱۱۲	۰.۰۰۰	۱.۷۴۶	۰.۱۶۰	۰.۰۲۶
	OI3	-۱۰.۸۰۲	-۲.۶۲۵	۰.۰۰۹					
	EBT3	-۱۴.۰۶۷	-۱.۸۱۷	۰.۰۷۰					
	NI3	۲۳.۱۳۵	۳.۰۶۰	۰.۰۰۲					
صورت شش ماهه	GI6	۲.۴۴۲	۱.۹۲۱	۰.۰۵۵	۷.۲۸۹	۰.۰۰۰	۱.۷۰۲	۰.۱۶۲	۰.۰۲۶
	OI6	-۳.۷۸۴	-۲.۰۶۶	۰.۰۳۹					
	EBT6	-۱.۱۷۲	-۰.۳۹۳	۰.۶۹۴					
	NI6	۴.۸۵۶	۱.۷۱۲	۰.۰۸۷					
صورت نه ماهه	GI9	۲.۴۸۷	۲.۲۷۲	۰.۰۲۳	۱۸.۵۶۶	۰.۰۰۰	۱.۷۰۳	۰.۲۵۳	۰.۰۶۴
	OI9	-۵.۳۰۰	-۳.۶۱۸	۰.۰۰۰					
	EBT9	-۳.۴۷۸	-۱.۴۵۱	۰.۱۴۷					
	NI9	۸.۳۱۶	۳.۵۷۳	۰.۰۰۰					

** آماره دوربین واتسون به منظور بررسی عدم همبستگی در روند متغیر وابسته استفاده می‌شود. بازه عددی این آماره بین ۰ و ۴ است و هراندازه این آماره به صفر (یا ۴) نزدیکتر شود، به معنای وجود خودهمبستگی مثبت/منفی در روند متغیر وابسته است. کلیه آماره‌های دوربین واتسون پژوهش در بازه معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد قرار داشتند.

نگاره (۵): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و سود/زیان ناخالص سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	-۰.۳۸۶	-۴.۶۲۴	۰.۰۰۰	۷۲.۳۷۱	۰.۰۰۰	۱.۹۵۷	۰.۴۵۹
	OI3	۵.۲۲۹	۵.۳۸۷	۰.۰۰۰				
	EBT3	-۰.۰۸۲	-۰.۰۲۴	۰.۹۸۱				
	NI3	-۰.۰۲۶	-۰.۰۰۷	۰.۹۹۵				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۴۴۷	۴.۶۳۸	۰.۰۰۰	۷۹.۲۸۶	۰.۰۰۰	۱.۹۶۹	۰.۴۷۵
	OI6	۱.۶۸۵	۳.۵۳۷	۰.۰۰۰				
	EBT6	-۳.۰۲۴	-۲.۰۸۴	۰.۰۳۷				
	NI6	۳.۲۷۸	۲.۱۴۹	۰.۰۳۲				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۲۵۳	۳.۸۰۹	۰.۰۰۰	۷۸.۲۳۱	۰.۰۰۰	۱.۹۷۹	۰.۴۷۳
	OI9	۱.۱۳۰	۳.۰۳۰	۰.۰۰۲				
	EBT9	-۲.۵۰۴	-۲.۱۵۷	۰.۰۳۱				
	NI9	۲.۹۵۰	۲.۴۷۸	۰.۰۱۳				

با استفاده از این نتایج، می‌توان گفت به‌رغم نبود تفاوت زیاد در معناداری مدل‌های بیان شده، صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای شش‌ماهه دارای بالاترین محتوای اطلاعاتی نسبی میان صورت‌های مالی مختلف است؛ به گونه‌ای که مدل طراحی شده در این روش، توانایی بازگویی ۲۲/۶ درصد از تغییرات سود ناخالص سالانه را داراست. در میان اقلام تشکیل‌دهنده صورت‌های میان‌دوره‌ای سود/زیان قبل از مالیات، علاوه بر دارا بودن ضریب منفی، دارای پایین‌ترین محتوای اطلاعاتی نسبت به سایر اجزای تشکیل‌دهنده این صورت‌ها بود.

نگاره ۶ نتایج مربوط به قدرت پیش‌بینی سود عملیاتی سالانه با استفاده از صورت‌های سود و زیان

میان‌دوره‌ای و اقلام آن‌ها را بیان می‌کند. بنابر نتایج حاصله، هر سه صورت به شیوه مطلوبی توان پیش‌بینی سود عملیاتی سالانه را دارند. از میان انواع صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای، صورت نه‌ماهه دارای بیشترین محتوای نسبی اطلاعات برای پیش‌بینی سود عملیاتی سالانه بود. صورت‌های سه، شش و نه‌ماهه به ترتیب دارای ضریب تعیین ۳۳/۹، ۳۶/۷ و ۳۷/۲ درصد هستند که بدین ترتیب می‌توان بیش از یک سوم تغییرات مربوط به سود/زیان عملیاتی را با استفاده از اطلاعات مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای توضیح داد.

نگاره (۶): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و سود/زیان عملیاتی سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۰.۳۷۲	-۸.۵۹۶	۰.۰۰۰	۱۳۹.۳۴۶	۱.۹۵۵	۰.۵۸۲	۰.۳۳۹
	OI3	۰.۰۹۸	۰.۱۹۵	۰.۸۴۵				
	EBT3	۲.۰۸۴	۱.۱۱۳	۰.۲۵۷				
	NI3	۲.۰۶۱	۱.۰۳۸	۰.۲۹۹				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۱۲۳	۲.۴۹۵	۰.۰۱۳	۱۵۷.۴۱۲	۱.۹۷۶	۰.۶۰۶	۰.۳۶۷
	OI6	-۰.۲۸۰	-۱.۱۵۰	۰.۲۵۱				
	EBT6	-۰.۹۹۳	-۱.۳۳۷	۰.۱۸۲				
	NI6	۳.۱۱۰	۳.۹۸۳	۰.۰۰۰				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۰۶۰	۱.۷۷۴	۰.۰۷۶	۱۶۱.۰۴۶	۱.۹۸۶	۰.۶۱۰	۰.۳۷۲
	OI9	-۰.۳۱۸	-۱.۶۷۶	۰.۰۹۴				
	EBT9	-۰.۳۶۴	-۰.۶۱۷	۰.۵۳۷				
	NI9	۱.۹۸۱	۳.۲۶۹	۰.۰۰۱				

در مدل‌های طراحی شده توسط تکنیک تحلیل رگرسیونی چندمتغیره به منظور پیش‌بینی سود/زیان قبل از مالیات سالانه، این نتیجه حاصل شد که سطح

معناداری مدل پیش‌بینی‌کننده در هر سه صورت مالی میان‌دوره‌ای تا حدود زیادی برابر بوده، دارای اختلاف چشم‌گیری نیست.

نگاره (۷): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و سود (زیان) قبل از مالیات سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	-۰.۴۹۳	-۶۸.۰۶	۰.۰۰۰	۸۰.۴۵۴	۰.۰۰۰	۱.۹۴۵	۰.۴۷۵
	OI3	۴.۸۳۶	۵.۷۴۹	۰.۰۰۰				
	EBT3	-۱.۹۱۹	-۰.۶۲۴	۰.۵۳۳				
	NI3	-۲.۴۳۵	۰.۷۳۳	۰.۴۶۴				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۲۲۴	۲.۶۵۸	۰.۰۰۸	۸۱.۸۰۷	۰.۰۰۰	۱.۹۴۰	۰.۴۸۱
	OI6	۱.۴۰۸	۳.۳۸۰	۰.۰۰۱				
	EBT6	-۳.۴۱۸	-۲.۶۹۴	۰.۰۰۷				
	NI6	۴.۲۳۵	-۳.۱۱۷	۰.۰۰۲				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۱۲۲	۲.۱۰۸	۰.۰۳۵	۸۱.۶۸۳	۰.۰۰۰	۱.۹۵۵	۰.۴۸۱
	OI9	۰.۸۲۰	۲.۵۱۹	۰.۰۱۲				
	EBT9	-۲.۴۹۳	-۲.۴۶۱	۰.۰۱۴				
	NI9	۳.۳۷۰	۳.۲۴۳	۰.۰۰۱				

شایان ذکر است که هر سه مدل طراحی شده مربوط به هر سه صورت سود/زیان میان دوره‌ای از لحاظ آماری با اهمیت بوده که نشانگر خوبی برای بیان داشتن محتوای اطلاعاتی این صورت‌هاست. در مدل‌های طراحی شده توسط تکنیک رگرسیون چندمتغیره به منظور پیش‌بینی سود/زیان خالص سالانه که در نگاره ۸ آمده است، مدلی که از صورت میان دوره‌ای نه ماهه استفاده نموده، دارای

بیشترین محتوای نسبی اطلاعات برای پیش‌بینی سود/زیان خالص سالانه است. این مدل توانایی بیان بیش از ۳۴ درصدی تغییرات سود/زیان خالص سالانه را دارد.

علاوه بر این، نتایج نشان داد که مهمترین قلم صورت سود و زیان میان دوره‌ای برای پیش‌بینی سود/زیان خالص سالانه، سود/زیان خالص تحقق یافته در صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای است.

نگاره (۸): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و سود / زیان خالص سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	-۰.۳۲۸	-۷.۹۰۵	۰.۰۰۰	۱۱۷.۰۴۸	۰.۰۰۰	۱.۹۴۷	۰.۵۴۹
	OI3	۰.۰۹۱	۰.۱۸۸	۰.۸۵۱				
	EBT3	-۰.۳۳۹	-۰.۱۹۲	۰.۸۴۸				
	NI3	۴.۳۴۰	۲.۲۷۹	۰.۰۲۳				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۱۰۸	۲.۲۸۱	۰.۰۲۳	۱۳۲.۶۱۱	۰.۰۰۰	۱.۹۶۸	۰.۵۷۳
	OI6	-۰.۲۷۷	-۱.۱۸۳	۰.۲۳۷				
	EBT6	-۱.۷۶۹	-۲.۴۷۶	۰.۰۱۳				
	NI6	۳.۸۲۰	۵.۰۹۰	۰.۰۰۰				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۰۶۰	۱.۸۴۹	۰.۰۶۵	۱۳۷.۸۷۰	۰.۰۰۰	۱.۹۷۹	۰.۵۸۰
	OI9	-۰.۳۲۲	-۱.۷۶۹	۰.۰۷۷				
	EBT9	-۱.۱۱۴	-۱.۹۶۶	۰.۰۵۰				
	NI9	۲.۷۰۷	۴.۶۵۷	۰.۰۰۰				

در نهایت، با مقایسه میانگین آماره F بیان شده در نگاره‌های ۵ تا ۸ می‌توان چنین گفت که با اطلاعات مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای، به ترتیب برای پیش‌بینی سود/زیان عملیاتی سالانه، سود/زیان خالص سالانه، سود/زیان قبل از مالیات سالانه و سود/زیان ناخالص سالانه دارای بیشترین تا کمترین محتوای اطلاعاتی هستند. به طور کلی، با توجه به اینکه همه مدل‌های ارائه شده در این بخش در سطح بالای آماری قابل پذیرش است، فرضیه دوم پژوهش در خصوص این‌که صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی برای پیش‌بینی قدرت سودآوری آتی شرکت‌هاست را نمی‌توان رد کرد.

۴-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان ایجاد جریان‌های نقدی سالانه را پیش‌بینی کرد.

با استفاده از اطلاعات مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان به شیوه‌ای مطلوب جریان وجوه نقد عملیاتی سالانه را پیش‌بینی کرد، به گونه‌ای که اقلام مندرج در صورت نه ماهه می‌توانند تا میزان ۶۷/۶ درصد از تغییرات جریان وجه نقد عملیاتی سالانه را تبیین نمایند. با توجه به اعداد مندرج در نگاره ۹ می‌توان به این نتیجه رسید که صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای نه، شش و سه ماهه، به ترتیب دارای بیشترین محتوای اطلاعاتی نسبی برای پیش‌بینی جریان وجوه نقد عملیاتی سالانه بودند. علاوه بر این، کلیه اجزای صورت‌ها در معادلات برآورد شده دارای ضرایب معنادار هستند و در پیش‌بینی جریان نقدی دارای اهمیت هستند. نکته دیگری که می‌توان به آن توجه کرد، این است که هر سه صورت میان‌دوره‌ای مورد مطالعه، توانایی بالایی در تبیین تغییرات جریان وجوه نقد ناشی از عملیات اصلی سالانه دارند، چرا که ضرایب تعیین هر سه مدل بالاتر از ۵۰ درصد است.

نگاره (۹): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و خالص جریان وجه نقد عملیاتی سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	-۰.۱۵۵	-۶.۲۱۱	۰.۰۰۰	۲۸۶.۹۶۷	۱.۹۵۰	۰.۷۱۷	۰.۵۱۴
	OI3	۲.۹۷۴	۱۰.۲۷۴	۰.۰۰۰				
	EBT3	-۱۰.۰۳۵	-۹.۴۸۲	۰.۰۰۰				
	NI3	۱۱.۵۵۵	۱۰.۱۱۱	۰.۰۰۰				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۳۲۶	۱۲.۱۳۱	۰.۰۰۰	۳۸۱.۵۰۹	۱.۶۵۷	۰.۷۶۴	۰.۵۸۴
	OI6	۰.۶۵۹	۴.۹۶۹	۰.۰۰۰				
	EBT6	-۶.۳۳۰	-۱۵.۶۵۹	۰.۰۰۰				
	NI6	۷.۵۴۴	۱۷.۷۵۸	۰.۰۰۰				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۱۶۴	۱۰.۰۴۹	۰.۰۰۰	۵۶۶.۲۰۵	۱.۶۷۶	۰.۸۲۲	۰.۶۷۶
	OI9	۱.۶۱۱	۱۷.۶۰۱	۰.۰۰۰				
	EBT9	-۵.۹۵۰	-۲۰.۸۷۹	۰.۰۰۰				
	NI9	۵.۹۰۶	۲۰.۲۰۵	۰.۰۰۰				

نتایج مندرج در نگاره ۱۰ به بیان توان پیش‌بینی‌کنندگی اطلاعات صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای برای خالص جریان وجه نقد قبل از تامین مالی سالانه پرداخته است. نتایج این بخش، چنین بیان می‌دارد که صورت شش ماهه دارای بیشترین محتوای اطلاعاتی در میان دیگر صورت‌های میان‌دوره‌ای است. بعلاوه، کلیه اقلام مندرج در این صورت دارای ضرایب معنادار آماری هستند، که می‌توانند نشان‌دهنده محتوای اطلاعاتی نسبی تمامی

اجزای این صورت باشند. به علاوه، صورت سه ماهه نیز دارای محتوای اطلاعاتی بیشتری نسبت به صورت نه ماهه است. به بیانی دیگر، علی‌رغم اینکه هر سه صورت میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی هستند، مربوط‌ترین صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای برای پیش‌بینی جریان وجوه نقد قبل از تامین مالی سالانه صورت شش ماهه است. این صورت توانایی پیش‌بینی ۳۳/۹ درصد از تغییرات جریان وجوه نقد قبل از تامین مالی سالانه را دارد.

نگاره (۱۰): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و خالص جریان وجه نقد قبل از تامین مالی سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P- Value	آماره F	P- Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۰.۲۶۹	۱۰.۳۷۱	۰.۰۰۰	۳۹.۴۵۵	۱.۳۲۶	۰.۳۵۶	۰.۱۲۷
	OI3	-۲.۱۱۹	-۷.۰۲۹	۰.۰۰۰				
	EBT3	۰.۴۵۷	۰.۴۱۵	۰.۶۷۹				
	NI3	۰.۵۵۴	۰.۴۶۵	۰.۶۴۲				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۲۶۶	۱۰.۰۸۹	۰.۰۰۰	۱۳۹.۰۴۲	۱.۵۷۸	۰.۵۸۲	۰.۳۳۹
	OI6	-۲.۷۷۵	-۲۱.۳۴	۰.۰۰۰				
	EBT6	۳.۷۵۴	۹.۴۷۵	۰.۰۰۰				
	NI6	-۲.۰۳۵	-۴.۸۸۹	۰.۰۰۰				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۱۷۵	۸.۲۷۹	۰.۰۰۰	۳۰.۷۶۶	۱.۲۸۷	۰.۳۱۹	۰.۱۰۲
	OI9	-۰.۵۷۱	-۴.۸۲۱	۰.۰۰۰				
	EBT9	۰.۴۶۱	۱.۲۴۹	۰.۲۱۲				
	NI9	-۰.۴۲۴	-۱.۱۲۲	۰.۲۶۲				

نتیجه پژوهش در خصوص توان پیش‌بینی خالص جریان وجه نقد سالانه توسط صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای نشان داد که هر سه صورت دارای توانایی لازم برای پیش‌بینی خالص جریان وجه نقد

سالانه را دارند. از میان این سه صورت میان‌دوره‌ای، صورت‌های شش و نه ماهه هر کدام به تنهایی توانستند بیش از ۵۸ درصد تغییرات خالص جریان وجه نقد سالانه را تبیین نمایند.

نگاره (۱۱): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و خالص جریان وجه نقد سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۰.۱۶۴	۱۷.۴۲۸	۰.۰۰۰	۱۳۰.۶۱۱	۱.۹۷۳	۰.۵۷۰	۰.۳۲۵
	OI3	۰.۵۹۳	۵.۴۲۷	۰.۰۰۰				
	EBT3	-۳.۱۰۷	-۷.۷۷۵	۰.۰۰۰				
	NI3	۲.۷۵۶	۶.۳۸۵	۰.۰۰۰				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۳۲۷	۳۷.۹۱۱	۰.۰۰۰	۳۷۹.۷۰۳	۱.۸۲۴	۰.۷۶۴	۰.۵۸۳
	OI6	-۰.۴۷۵	-۱۱.۱۶	۰.۰۰۰				
	EBT6	-۰.۹۳۷	-۷.۲۲۲	۰.۰۰۰				
	NI6	۱.۱۹۷	۸.۷۷۹	۰.۰۰۰				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۲۰۷	۳۵.۳۰۵	۰.۰۰۰	۳۹۷.۵۷۴	۱.۸۲۱	۰.۷۷۱	۰.۵۹۴
	OI9	۰.۱۱۴	۳.۴۶۸	۰.۰۰۱				
	EBT9	-۱.۵۹۳	-۱۵.۵۸	۰.۰۰۰				
	NI9	۱.۴۶۴	۱۳.۹۶۵	۰.۰۰۰				

با توجه به نتایج مندرج در نگاره‌های ۹ تا ۱۱، اطلاعات مندرج در صورت‌های میان‌دوره‌ای قابلیت لازم را برای پیش‌بینی ایجاد وجوه نقد سالانه دارند. البته، با توجه ضریب معناداری معادلات رگرسیونی برآورد شده می‌توان به این نتیجه رسید که توان پیش‌بینی برای خالص جریان وجه نقد عملیاتی سالانه بیشتر از سایر موارد است. در نهایت، می‌توان چنین گفت که صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی لازم برای پیش‌بینی توان ایجاد وجه نقد سالانه است.

۵-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان شرایط مالی سالانه را پیش‌بینی کرد.

یکی از اهداف بیان شده در استاندارد شماره ۲۲، برای انتشار گزارش‌های مالی میان‌دوره‌ای ارائه

اطلاعات لازم به منظور بررسی شرایط مالی سالانه واحد تجاری است. در این بخش، با استفاده از اهرم مالی - که یکی از پرکاربردترین نسبت‌های مالی مورد استفاده در پژوهش‌هاست - به بررسی توانایی پیش‌بینی این نسبت با استفاده از اطلاعات مندرج در صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای پرداخته می‌شود. نتایج مندرج در نگاره شماره ۱۲ نشان می‌دهد که این صورت‌های میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی لازم برای پیش‌بینی اهرم مالی هستند. البته صورت نه ماهه بیشترین محتوای اطلاعاتی را برای پیش‌بینی اهرم مالی داراست. از میان اقلام تشکیل‌دهنده صورت‌های میان‌دوره‌ای، سود/زیان خالص مندرج در این گزارش‌ها، دارای بهترین وضعیت اطلاعاتی برای پیش‌بینی اهرم مالی سالانه است. صورت‌های میان‌دوره‌ای سه، شش و نه ماهه، به ترتیب دارای ضریب تعیین ۲۲، ۲۵ و ۳۰ درصدی برای پیش‌بینی اهرم مالی سالانه هستند.

نگاره (۱۲): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و اهرم مالی سالانه

عامل	ضریب رگرسیون	آماره t	P- Value	آماره F	P- Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۰.۳۹۸	۰.۵۵۳	۰.۵۸۰	۷۹.۳۵	۰.۰۰۰	۰.۴۷۶	۰.۲۲۶
	OI3	۱.۴۹۴	۱.۳۸۳	۰.۱۶۷				
	EBT3	۵.۹۹۹	۲.۹۵۱	۰.۰۰۳				
	NI3	-۱۱.۹۵۱	-۶.۰۲۱	۰.۰۰۰				
صورت شش ماهه	GI6	-۰.۰۳۰	-۰.۰۹۰	۰.۹۲۸	۹۴.۸۰۴	۰.۰۰۰	۰.۵۰۹	۰.۲۵۹
	OI6	۰.۴۲۵	۰.۹۰۳	۰.۳۶۷				
	EBT6	۱.۳۴۰	۱.۷۴۸	۰.۰۸۱				
	NI6	-۴.۰۴۸	-۵.۵۵۴	۰.۰۰۰				
صورت نه ماهه	GI9	۱.۲۱۸	۴.۳۸۹	۰.۰۰۰	۱۱۹.۳۶۱	۰.۰۰۰	۰.۵۵۳	۰.۳۰۵
	OI9	-۱.۲۸۰	-۳.۴۴۳	۰.۰۰۱				
	EBT9	۳.۲۸۱	۵.۳۹۳	۰.۰۰۰				
	NI9	-۵.۰۰۹	-۸.۴۷۹	۰.۰۰۰				

بنابراین، می‌توان به این نتیجه رسید که صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای محتوای اطلاعاتی کافی را برای بیان وضعیت مالی سالانه واحد تجاری دارا هستند.

۶-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان دوره‌ای می‌توان نقدینگی سالانه را پیش‌بینی کرد.

خالص سرمایه در گردش که حاصل کسر کل بدهی‌های جاری پایان سال از جمع دارایی‌های جاری پایان سال است، به عنوان معیار نقدینگی سالانه در نظر گرفته شده و با استفاده از تحلیل رگرسیونی چند متغیره، وجود محتوای اطلاعاتی در صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای انتشار یافته توسط شرکت‌های

بورسی برای پیش‌بینی این نسبت آزمون گردید. از نتایج مربوطه که در نگاره شماره ۱۳ آمده است، می‌توان به این نتیجه رسید که هر سه صورت میان دوره‌ای محتوای اطلاعاتی لازم برای پیش‌بینی نقدینگی سالانه را دارند.

البته، صورت میان دوره‌ای نه ماهه دارای بیشترین محتوای اطلاعاتی برای پیش‌بینی نقدینگی سالانه است، به گونه‌ای که این صورت و اقلام مندرج در آن توانایی تبیین ۱۶/۸ درصد از تغییرات در نقدینگی سالانه را داراست. از میان اقلام اصلی تشکیل دهنده صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای، سود خالص معنادارترین ضریب را دارد.

نگاره (۱۳): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و نسبت خالص سرمایه در گردش به دارایی سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۱.۵۴۶	۲.۰۶۷	۰.۰۳۹	۴۰.۲۷	۱.۳۰۰	۰.۳۵۹	۰.۱۲۹
	OI3	-۳.۳۴۸	-۲.۹۷۴	۰.۰۰۳				
	EBT3	-۳.۰۶۰	-۱.۴۴۵	۰.۱۴۹				
	NI3	۷.۸۶۵	۳.۸۰۳	۰.۰۰۰				
صورت شش ماهه	GI6	۱.۰۸۹	۳.۱۷۰	۰.۰۰۲	۴۸.۴۴۴	۱.۲۵۱	۰.۳۸۹	۰.۱۵۱
	OI6	-۱.۲۰۷	-۲.۴۳۸	۰.۰۱۵				
	EBT6	-۰.۹۴۰	-۱.۱۶۶	۰.۲۴۴				
	NI6	۲.۸۶۹	۳.۷۴۵	۰.۰۰۰				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۰۶۶	۰.۲۲۱	۰.۸۲۵	۵۴.۶۳۵	۱.۲۳۵	۰.۴۰۹	۰.۱۶۸
	OI9	۰.۱۲۹	۰.۳۲۳	۰.۷۴۷				
	EBT9	-۲.۲۷۳	-۳.۴۷۵	۰.۰۰۱				
	NI9	۳.۴۷۷	۵.۴۷۳	۰.۰۰۰				

رگرسیون چندمتغیره در حالت حذف پسترو استفاده شد. نتایج مربوط به این بخش از پژوهش، در نگاره ۱۴ انعکاس یافته است.

۶-۷- اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی افزاینده است.

به منظور بررسی محتوای اطلاعاتی افزاینده اقلام صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای، از تکنیک

نگاره (۱۴): بررسی محتوای افزاینده اطلاعاتی اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای

معیارها	آماره F اولین معادله	متغیرهای حذف شده	آماره F آخرین معادله
۱ بازده سهام	۸.۴۱۶	GI6,GI3,NI6,NI9,OI3	۱۴.۰۶۶
۲ سود/زیان ناخالص	۲۸.۹۲۴	EBT6,GI6,EBT3,NI3,OI9,NI6	۵۶.۴۳۱
۳ سود/زیان عملیاتی	۵۴.۵۶۳	EBT3,NI3,OI9,EBT9,NI6,EBT6,GI3,OI3	۱۶۳.۴۸۷
۴ سود/زیان قبل از مالیات سالانه	۳۱.۳۵۲	NI6,GI6,EBT3,NI3,EBT9	۵۳.۰۳۳
۵ سود/زیان خالص سالانه	۴۶.۸۹۱	EBT3,OI9,NI3,EBT9,OI3,GI3,OI6	۱۱۱.۷۱۸
۶ خالص جریان وجوه نقد عملیاتی سالانه	۲۲۱.۱۸	هیچ کدام از متغیرها حذف نشده است	۲۲۱.۱۸
۷ خالص جریان وجوه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی سالانه	۱۰۵.۱۱۸	GI9,GI6	۱۲۵.۹۸۱
۸ خالص جریان وجوه نقد سالانه	۳۳۲.۰۳۱	EBT3,GI3	۳۹۸.۴۸۴
۹ اهرم مالی	۴۴.۱۷	GI3,OI6,EBT3	۵۸.۹۸۷
۱۰ نقدینگی	۲۰.۹۷۱	EBT3,GI3,OI6,EBT9	۳۱.۳۶۳

در این آزمون معادله، اولیه که در آن از همه متغیرهای مورد مطالعه استفاده شده است، با توجه به سطح معناداری ضرایب متغیرها و با توجه به معناداری مدل که توسط آماره F اندازه‌گیری می‌شود، بهترین مدل با استفاده از روش حذف متغیرهای بی‌تاثیر در مدل نهایی برآورد می‌شود.

با توجه به نگاره مذکور مشخص شد که با توجه به معیاری که به عنوان شاخص تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان در نظر گرفته می‌شود، مدل نهایی متفاوتی حاصل شده است و متغیرهای خاصی از مدل نهایی حذف شد. البته، در خصوص معیار توان ایجاد خالص جریان وجه نقد عملیاتی سالانه هیچ یک از اقلام حذف نشد که این موضوع نشان می‌دهد تمامی اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه دارای محتوای افزاینده اطلاعاتی در ارتباط با توان ایجاد خالص جریان وجه نقد عملیاتی سالانه است.

۷- نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر در راستای بررسی محتوای اطلاعاتی صورت سود و زیان میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه و اعداد حسابداری مندرج در این صورت‌ها انجام پذیرفت. به منظور انجام این پژوهش، از پنج معیار بازده سالانه سهام، توان کسب سود (شامل سود/زیان ناخالص، سود/زیان عملیاتی، سود/زیان قبل از مالیات و سود/زیان خالص)، ایجاد جریان‌های نقدی (شامل خالص جریان وجه نقد عملیاتی، خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی و خالص جریان وجه نقد سالانه)، شرایط یا ساختار مالی (اهرم مالی) و نقدینگی (نسبت خالص

سرمایه در گردش به کل دارایی‌ها) به عنوان عوامل مهم در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان استفاده شد. نتایج نشان داد که هر سه صورت سود و زیان میان دوره‌ای، دارای محتوای اطلاعاتی لازم به منظور پیش‌بینی اهداف استفاده‌کنندگان هستند. به علاوه، تقریباً همه اقلام و اعداد مندرج در این صورت‌ها دارای محتوای افزاینده اطلاعاتی بوده، با استفاده از این اعداد و ارقام می‌توان به مدل‌های قابل اتکایی از لحاظ آماری برای پیش‌بینی اهداف مورد نظر دست یافت. از میان اهداف مختلف مورد بررسی در این پژوهش، صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای بیشترین توان پیش‌بینی‌کنندگی را در پیش‌بینی ایجاد جریان‌های نقدی سالانه داشتند و کمترین توان پیش‌بینی متعلق به پیش‌بینی بازده سهام سالانه بود. اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان دوره‌ای نه ماهه نیز در اکثریت موارد دارای معنادارترین ضرایب بودند.

۸- پیشنهادهای حاصل از پژوهش

با توجه به اهمیت موضوع و وجود محتوای اطلاعاتی در صورت‌های مالی میان دوره‌ای، به نظر می‌رسد که بازیگران عرصه بازار مالی، به ویژه سرمایه‌گذاران باید توجه ویژه‌ای به آن‌ها داشته باشند. بعلاوه، مسئولان بازار با توجه به وجود محتوای اطلاعاتی افزاینده در اقلام این صورت‌های مالی باید بیش از پیش در جهت افزایش کیفیت اطلاعاتی این صورت‌ها گام بردارند تا بدین وسیله برخی از عدم تقارن اطلاعاتی‌های موجود کاهش یابد.

۹- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

جریان‌های نقدی عملیاتی"، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ش ۳۸، بهار، ۲۹-۵۲.

۴. چیت‌سازان، الهام و ویدا مجتهد زاده. (۱۳۸۴). "بررسی کفایت محتوای اطلاعاتی گزارش‌های مالی میان‌دوره‌ای تهیه شده بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲۲ در جهت تاثیر بر تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان"، دانش و پژوهش حسابداری، سال اول، ش ۲، ۲۰-۲۹.

۵. دستگیر، محسن و رامین خدابنده. (۱۳۸۲). "بررسی ارتباط بین محتوای اطلاعاتی اجزای اصلی صورت گردش وجه نقد با بازده سهام"، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره نوزدهم، شماره دوم، پیاپی ۳۸، ۸۷-۹۹.

۶. عرب‌مازازی‌دی، محمد. (۱۳۷۴). "محتوای افزاینده جریان‌ات نقدی و تعهدی"، رساله دکتری حسابداری، دانشگاه تهران.

۷. عرب‌مازازی‌دی، محمد؛ مشایخی، بیتا و افسانه رفیعی. (۱۳۸۵). "محتوای اطلاعاتی جریان نقدی و تعهدی در بازار سرمایه ایران"، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ش ۴۳، بهار، ۹۹-۱۱۸.

۸. لامنی، بی‌بی‌فاطمه. (۱۳۸۲). "بررسی میزان کفایت افشای اقلام افشا شده در گزارش‌های مالی میان‌دوره‌ای ارائه شده به بورس اوراق بهادار تهران و درجه اهمیت هر یک از این اقلام از دیدگاه خریداران سهام"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران.

با توجه به عمق و اهمیت خاص موضوع، انجام تحقیقاتی با موضوعات زیر پیشنهاد می‌شود:

۱- انجام موضوع تحقیق برای سایر صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای؛

۲- استفاده از سایر تکنیک‌های پیش‌بینی و مقایسه توان پیش‌بینی‌کنندگی؛

۳- استفاده از شاخص‌های دیگری به عنوان اهداف استفاده‌کنندگان و بررسی محتوای اطلاعاتی بر مبنای آن‌ها؛

۴- مقایسه مقطعی توان پیش‌بینی‌کنندگی برای صورت‌های میان‌دوره‌ای.

۱۰- منابع

۱. اعتمادی، حسین و اکرم یارمحمدی (۱۳۸۲). "بررسی عوامل مؤثر بر گزارشگری میان‌دوره‌ای بموقع در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، دوره نوزدهم، شماره دوم، پیاپی ۳۸، ۱۰۰-۱۱۲.

۲. بهرامفر، نقی و بهزاد کاردان. (۱۳۸۷). "بررسی محتوای اطلاعاتی اقلام حسابداری مندرج در صورت‌های مالی و ارائه مدلی جهت پیش‌بینی سود"، *فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ش ۵۲، صص: ۱۷-۳۶.

۳. ثقفی، علی و سیدعباس هاشمی. (۱۳۸۳). "بررسی تحلیلی رابطه بین جریان‌های نقدی عملیاتی و اقلام تعهدی، ارائه مدلی برای پیش‌بینی

17. Belkaoui, Ahmad Riahi (1994). "The information Content of value added, earning, and cash flow: US evidences", *International Journal of Accounting*, NO.2, PP: 140.
18. Biddle, Gary C.; Gilles, Hilary and "How does Rodrigo S. Verdi (2009). financial reporting quality relate to investment efficiency?", *Journal of Accounting and Economics*, doi:10.1016/j.jacceco.2009.09.001.
19. Bowen, R. M.; Burghstahler, D. and L. A. Daley (1987). "The incremental information content of accruals versus cash flows.", *The Accounting Review*, Vol: 62, PP: 723-747.
20. Butler, Marty; Kraft, Arthur and Ira S. Weiss (2007). "The effect of reporting frequency on the timeliness of earnings: The cases of voluntary and mandatory interim reports", *Journal of Accounting and Economics*, Vol: 43, PP: 181-217.
21. Haw, In-Mu; Qi, Daqing and Woody Wu (2001). "The nature of information in accruals and cash flows in an emerging capital market: The case of China". *The international journal of accounting*, VI: 36, PP: 391-406.
22. Ijiri, Yuji and Robert. K. Jaedicke (1966). "Reliability and Objectivity of Accounting Measurements", *The Accounting Review*, PP: 474-490.
23. Minier J. (2008). "Opening a stock exchange", *Journal of Development Economics*. doi: 10.1016/j.jdeveco.2008.10.002.
24. Ou, J. (1984). "The Information Content of Nonearnings Accounting Numbers as Earnings Predictors", Ph.D. dissertation, University of California, Berkeley.
25. Paton, William A. (1992), "Accounting Theory". The Ronald Press, PP: 472.
۹. نوروش، ایرج و بیتا مشایخی. (۱۳۸۳). "محتوای افزاینده اطلاعاتی ارزش افزوده اقتصادی و ارزش افزوده نقدی در مقابل سود حسابداری و وجوه نقد حاصل از عملیات"، *فصلنامه تحقیقات مالی*، ش ۱۷، ۱۳۱-۱۵۰.
۱۰. نییری رضائی، ندا. (۱۳۸۲). "تاثیر انتشار گزارشات مالی میان دوره‌ای بر قیمت سهام در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی-گرایش مالی، دانشگاه الزهراء (س).
۱۱. هیأت تدوین استانداردهای حسابداری. (۱۳۸۳). "استاندارد شماره ۲۲: گزارش‌گری مالی میان دوره‌ای"، تهران: سازمان حسابرسی.
12. Ashiq Ali (1994). "The Incremental Information Content of Earning Working Capital from Operation and cash flow" *Journal of Accounting Research* 32 (1).
13. Ball, R. ; Watts, R. and B. Lev (1979). "Income variation and Balance Sheet composition", *Journal of Accounting Research*, Vol.14, No.1, PP: 1-9.
14. Beaver, W.H; Kennelly, J.W and W.M. Voss (1968). "Predictive Ability as a Criterion for the Evaluation of accounting Data", *The Accounting Review*, PP: 675.
- (2004). "Stock R. Levine 15. Beck, T. and markets, banks, and growth: Panel evidence", *Journal of Banking & Finance*, Vol. 28, pp: 423-442.
16. Belkaoui, Ahmad Riahi (2000). "Accounting Theory". 1st Edition. Thomson Learning.

- 26.Schroeder, Richard G.; Clark Myrtle W. And Jack M. Cathey (2008). "Financial Accounting Theory and Analysis: Text And Cases", 9th Edition, John Wiley & Sons.
- 27.Wiersma, Eelke (2008). " An exploratory study of relative and incremental information content of two non-financial performance measures: Field study evidence on absence frequency and on-time delivery", *Accounting, Organizations and Society*, Vol: 33, PP: 249–265.
- 28.Wilson, G. P. (1986). The relative information content of accruals and cash flows: combined evidence at the earnings announcement and annual report release date. *Journal of Accounting Research*, 24, 165-203.
- 29.Wilson, G. P. (1987). "The incremental information content of the accrual and funds components of earnings after controlling earnings.", *The Accounting Review*, 62, 293-322.